

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Cap. X. De Transactione, Assecuratione, Fidejussione, Pignore, &
Hypotheçâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

CAPUT X.

De Transactione, Affecuratione, Fidejussione, Pignore, & Hypothecâ.

Q. 1. *Quid est Transactio?*

Resp. Est pactio utrinque onerosa de re dubia, & lite incerta sive mota, sive movenda. Hinc ad ejus justitiam tria requiruntur. 1. Ut res, super qua transigitur, sit dubia saltem probabilis existimatione utriusque partis: alioqui fieret injuria parti clarè habenti jus, quæ non componere transigendo, sed vexationem injustam redimere censeretur. 2. Ut conventio sit cum aliquo onere utriusque partis: alioqui donatio esset, non transactio. 3. Per eam lis componatur, vel dirimatur: nam ad hoc instituta est.

Q. 2. *Quid est Affecuratio?*

Resp. Est contractus, quo quis rei alienæ periculum in se suscipit, obligando se, vel gratis vel certo pretio ad solvendum ejus pretium, si perierit. Quando hæc obligatio pretio suscipitur, est contractus similis venditioni: nam venditur obligatio præstandi Domino rem indemnem, quæ est pretio æstimabilis.

Ex communi, ad ejus justitiam requiritur. 1. Ut periculum subsit saltem probabiliter, vel ab utroque judicetur subesse, ita ut rei eventus sit utrique incertus. Si enim ante contractum

N n 3

con-

constaret affecuranti res, vel merces alterius esse extra omnem aleam positas, v. g. jam pervenisse ad portum, peccaret, & teneretur restituere pretium acceptum: nam nullus est titulus accipiendi pretii, cum affecuratio non sit in hoc casu digna pretio. Deinde affecurans sua deceptione dedisset causam contractui. Idem dic de eo, qui sciens rem suam periisse, pacisceretur cum altero de illius affecuratione: quia impossibilis est rei, quæ periiit, affecuratio; hæc enim potest esse duntaxat de re, cujus periculum caveri potest: ergo tunc nullus est contractus, cum deficiat ejus materia. Deinde tunc dolus daret causam contractui. 2. Requiritur, ut pretium sit proportionatum periculo, spectata æstimabilitate rei, quæ affecuratur, alioqui non servaretur æqualitas.

Q. 3. Quid est Fidejussio?

Resp. Est contractus, quo quis alienam obligationem suscipit implendam, si debitor principalis eam non impleverit. Circa quod observa

1. Si obligatio debitoris principalis sit invalida, aut extinguatur, cessat etiam obligatio fidejussoria defectu materiae: quia hæc semper supponit obligationem principalem, estque illius accessoria.

2. Fidejussores ita obligari non possunt, ut plus debeant, quam debet is pro quo obligantur: nam
eorum

eorum obligatio accessio est principalis obligationis; nec plus in accessione debet esse, quam in principali re. Instit. de fidejussor.

3. Fidejussor non potest conveniri ad solvendum, nisi prius à principali debitore repetitum fuerit debitum, & constiterit eum non esse solvendo. Hæc enim est veluti conditio hujus contractus, nisi aliter conventum sit.

4. Fidejussoris obligatio transit ad hæredes.

5. Peccat graviter, qui certus de sua impotentia ad solvendum pro alio, ejus fidejussorem se constituit, putans fieri posse, ut debitor non sit solvendo: nam creditorem injustè decipit, falsam ei securitatem offerendo, & dat ei occasionem periculi, ac damni.

6. Principalis debitor tenetur non solum respondere, quæ fidejussor pro eo solvit, sed etiam resarcire omnia damna orta ex eo, quod ipse tempore debito non solverit: nam vi contractus tenetur fidejussorem indemnem servare, ea quippe lege is fidejubet.

Sed an licet pro fidejussione exigere pretium à debitore?

Resp. Multi affirmant licere de eo pacisci, pro ratione quantitatis debiti, & periculi: quia obligatio civilis solvendi debitum alterius est onus pretio æstimabile, nec fidejussor tenetur eam gratis suscipere. Neque id exigat pro solutione pecuniæ alterius loco datæ, vel dandæ, nam hoc esset usurarium; sed pro subeunda

N n 3

obli-

obligatione solvendi debitum alterius. Alii negant, si fidejussor sciat nullum subesse periculum, nec molestiam: quia tunc obligatio, quam suscipit, nullum affert onus pretio compensabile. Imò negant, etiamsi prævideatur periculum: quia obligatio solvendi pro alio, eis videtur esse mutuam virtuale, eo quòd hic teneatur totum rependere fidejussori, quod pro eo solvit. Prior opinio videtur probabilior, saltem si periculum aliquod subeat fidejussor. Nec fidejussio videtur esse mutuam virtuale: quia non consistit in traditione rei, sed præcisè in susceptione obligationis alienæ.

Q. 4. Quid est Pignus, & Hypothecâ?

Resp. Pignus est contractus, quo debitor rem aliquam mobilem tradit creditori ad securitatem debiti, pro quo sic obligata est, ut possit ex ea solutio peti, si debitor non solverit.

Hypotheca verò est contractus, quo res immobilis obligatur creditori ad securitatem debiti, ita ut Jus habeat ex ea solutionem petendi. Differunt inter se 1. Quòd in pignore res tradatur creditori, in hypotheca verò res solâ conventionem obligetur sine traditione. Interdum tamen mobilia bona sine traditione hypothecantur. 2. Quòd pignus sit rei mobilis, hypotheca verò rei immobilis. Hæc tamen nomina passim in Jure idem sonant, & sumuntur etiam pro ipsâ re alteri obligata ad
secu

securitatem debiti, & pro Jure petendi solutionem ex re sic obligata.

Hypotheca alia est conventionalis, seu expressa, quæ mutuo consensu expresso constituitur. Alia tacita, seu legalis, quam lex, vel consuetudo attribuit, etiamsi de hac nulla facta sit in contractu mentio: sic bona tutoris, & curatoris sunt hypothecata pupillo, & minori pro administratione bonorum, bona mariti pro dote uxoris, &c. Item alia est universalis, per quam omnia bona tum præsentia, tum futura obligantur: alia particularis, id est, unius, vel plurium rerum in specie, & hæc semper afficit rem ad quemcunque perveniat, donec debitum solvatur.

Q. 5. Quenam sunt obligationes dantis, & accipientis pignus & hypothecam?

Resp. I. Ex parte dantis, seu debitoris hæ sunt 1. Non licet eandem rem dare pluribus in pignus, seu hypothecam, nisi sit sufficiens pro omnibus debitis. Nam ideo res subjicitur hypothecæ, ut creditor ex ea solutionem capiat, si debitor non solvat: at plures creditores non possunt solutionem accipere ex re insufficiente pro pluribus debitis. Excipe nisi posteriores creditores moneantur de priori hypotheca, nam tunc his non fiet injuria, cum scienti, & volenti non fiat. 2. Debitor tenetur creditori impensas factas in pignoris conservationem, & ne deterius fiat, restituere,

l. 25. ff. de pignorat. act. nec potest pignus reciperi, donec debitum integrè solverit, l. 6. **Cod. de distract. pignor.** 3. Ei non licet vendere rem hypothecatam, nisi emptore monito de hypotheca: quia illum deciperet: nam emptor putaret emergere rem ab omni onere liberam, cum tamen teneretur ex ea debita solve- re, res enim transit ad emptorem cum suo onere reali; nec emptor plus Juris acquirere potest, quam haberet venditor: hic autem non habebat ejus dominium liberum à debitis, cum res sit ad debita obligata.

Resp. II. Ex communi, creditor tenetur 1. Diligenter servare pignus, & curare, ne pereat, aut deterius fiat: Alioqui tenebitur de damno securo ex culpa lata, & **levi. l. 13. ff. de pignorat. act.** non tamen levissima, quia contractus cedit in utriusque partis utilitatem, Potest autem pignus acceptam, vel hypothecam alteri obligare, sed non pro majore summa, l. 1. **Cod. Si pignus, &c.** 2. Non potest uti re oppigneratâ sine consensu debitoris: alioquin furti actione tenetur, l. 56. **ff. de furtis.** nisi utatur in gratiam debitoris, ne scilicet alioqui deterior fieret: quia est res aliena ad securitatem tantum, non ad usum concessa: at injustum est uti re aliena sine consensu Domini. Quòd si debitor concedat illius usum, valor talis usûs debet in sortem computari: alioqui committeretur usura, nam ob concessam dilationem solutionis, acciperetur ali-
quid

quid ultra fortem; cum usus pignoris sit quid pretio æstimabile, & veluti ejus fructus ad Dominum pertinens. 3. Tenetur fructus ex pignore, vel hypotheca perceptos, & consumptos in sortem computare, deductis sumptibus suis, ac laboribus, & extantes restituere, vel deducere: quia res illa est debitoris, ad quem proinde pertinent fructus ex ea nati, res enim Domino suo fructificat. 4. Non potest vendere pignus, nisi debitore tempore debito non solvente, & eo prius monito. Quòd si pluris vendat, quàm sit debitum, tenetur excessum restituere debitori, cum nullo justo titulo possit eum retinere. 5. Non potest pacisci cum debitore, ut si non solvat statuto tempore, pignus sit creditoris, sed hic semper tenetur pignus totum restituere, cum ei postea debitum solutum fuerit: nam talis conventio utroque Jure prohibetur, l. ult. Cod. de pact. pignor. & cap. 7. de pignor. 6. Tenetur soluto integrè debito statim restituere pignus, nam tunc cessat titulus & jus illud retinendi, l. 6. ff. Quibus modis pignus, &c.

CAPUT XI.

De Ludo, & Sponsonibus.

Q. I. Quid est Ludus, & quænam requiruntur, ut sit licitus?

Resp. I. Ludus generatim est jucundum aliquod

N n 5

quod